

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/468/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6613200507
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6613200507.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a Mgr. Dušana Ďuriana v právnej veci navrhovateľa MOSANA LIMITED, so sídlom Palm Grove House, P. O. BOX 435, Road Town, Tortola, British Virgin Islands, zastúpeného advokátkou Mgr. Janou Blahovou, so sídlom Malý Trh 2/A, Bratislava, proti odporcovi A. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom U., F. L. XXXX/X, zastúpený advokátkou JUDr. Erikou Golskou, so sídlom Lučenec, T. G. Masaryka 29, v konaní o zaplatenie 72 750,- Eur s príslušenstvom o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 13C/134/2013-175 zo 17. februára 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým návrhu vyhovel a určil, že prvá dobrovoľná dražba vykonaná 7. augusta 2013 odporcom 3/, pri ktorej boli vydražené nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území N., zapísané na LV č. XXX vedenom Okresným úradom R., katastrálny odbor ako byt č. X, nachádzajúci sa na prvom podlaží vo vchode č. 0, bytového domu súpisného č. XXX, postaveného na pozemku parcela CKN č. XXXX/X a spoluvlastnícky podiel vo veľkosti 6007/36678 na spoločných častiach a spoločných zariadeniach bytového domu odporcom 4/ ako vydražiteľom je neplatná mení tak, že návrh v tejto časti zamietá.

Vo výroku, ktorým žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal mení tak, že navrhovateľa 1/ a 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť odporcovi 3/ náhradu trov konania vo výške 99,50 a odporcovi 4/ náhradu trov konania vo výške 1 758,09 Eur ako trovy právneho zastúpenia v prvostupňovom konaní a 99,50 Eur za zaplatený súdny poplatok z odvolania a 169,41 Eur ako trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní do troch dní od právoplatnosti rozsudku na účet jeho právneho zástupcu Advokátska kancelária JUDr. Eckmann, s. r. o., so sídlom Mierové nám. č. 14, 911 01 Trenčín

Zrušuje rozsudok okresného súdu vo výroku o povinnosti odporcov 1/, 2/, 3/ a 4/ spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet Okresného súdu Zvolen súdny poplatok vo výške 132,50 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd v celom rozsahu vyhovel návrhu navrhovateľa RECLAIM a. s., so sídlom Bratislava, Prievozská 2/A na zaplatenie 72 750,- Eur na tom skutkovom základe, že odporca ako klient Prvej stavebnej sporiteľne, a. s. Bratislava na základe zmluvy o mimoriadnom medziúvere č. 0230857 7 04 a stavebnom úvere č. 0230857 2 02 z 28. apríla 2008 čerpal u Prvej stavebnej sporiteľne, a. s. úver vo výške 215 096,59 Eur, ktorý nespĺcal, preto pôvodný veriteľ Prvá stavebná sporiteľňa, a. s. po uplynutí lehoty na vyrovnanie neuhradených zročných splátok odstúpil od úverovej zmluvy listom z 26. 11. 2008, ktorý odporca prevzal 19. januára 2009. Sedemdnňová lehota na plnenie podľa výzvy začala plynúť odporcovi 20. januára 2009 a uplynula 26. januára 2009. Právny predchodca

navrhovateľa Prvá stavebná sporiteľňa, a. s. mohla prvýkrát uplatniť svoj nárok na súde 27. januára 2009. Zmluvou o postúpení pohľadávok č. 106/2012 z 1. apríla 2012 postúpila Prvá stavebná sporiteľňa, a. s. pohľadávku proti odporcovi na spoločnosť RECLAIM, a. s. Bratislava. Tento si nárok na zaplatenie časti postúpenej pohľadávky uplatnil na súde žalobou doručenou Okresnému súdu Lučenec 15. januára 2013. Zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere posúdil okresný súd podľa ustanovení zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka, ktorý výslovne v § 261 ods. 3 písm. d) v znení účinnom k 28. 04. 2008 ustanovoval, že sa záväzkové vzťahy zo zmluvy o úvere podľa § 497 Obchodného zákonníka spravujú Obchodným zákonníkom bez ohľadu na povahu účastníkov. Aktívnu legitímáciu navrhovateľa posúdil podľa ustanovenia § 524 Občianskeho zákonníka a konštatoval, že si navrhovateľ RECLAIM, a. s. Bratislava uplatňuje pohľadávku vo výške 72 750,- Eur dôvodne, pretože korešponduje výške pohľadávky nadobudnutej od postupcu Prvá stavebná sporiteľňa, a. s.. Obranu odporcu, že pohľadávku splatil výťažkom z dobrovoľnej dražby nehnuteľnosti uskutočnenej na návrh záložného veriteľa Prvej stavebnej sporiteľne, a. s. Bratislava, pri ktorej bola nehnuteľnosť znalcom podhodnotená, neuznal za dôvodnú. S poukazom na zákon č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách uzavrel, že možnosť domáhať sa neplatnosti dobrovoľnej dražby odporca v zákonnej lehote nevyužil. Právo odporcu domáhať sa na súde určenia neplatnosti dražby zaniklo. Za dôvodnú nepovažoval okresný súd ani námietku premlčania vznesenú odporcom. Ak právny vzťah medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom je vzťahom obchodnoprávnym, tzv. absolútnym obchodom, je potrebné všetky právne otázky vyplývajúce z tohto vzťahu posúdiť podľa ustanovení Obchodného zákonníka, t. j. vrátane ustanovení o plynutí a dĺžke premlčacej doby. Premlčanie v Obchodnom zákonníku je upravené komplexne, preto ani subsidiárne použitie Občianskeho zákonníka v tejto veci nie je možné. Obchodný zákonník ustanovuje v § 397 štvorročnú premlčaciu dobu. Štvorročná premlčacia doba začala plynúť dňom 27. januára 2009 a uplynula by 27. januára 2013. Navrhovateľ si uplatnil právo na súde už 15. januára 2013, teda pred uplynutím štvorročnej premlčacej doby podľa Obchodného zákonníka. O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O. s. p.“) tak, že odporcovi uložil povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 7 411,73 Eur.

Odporca s rozsudkom okresného súdu nesúhlasil a podal proti nemu odvolanie. Odvolanie oprel o ustanovenia § 205 ods. 2 písm. a), d) a f) O. s. p. s tvrdením, že súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vec tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Zistenia okresného súdu o čerpaní úveru, postúpení pohľadávky Prvej stavebnej sporiteľne, a. s. spoločnosti RECLAIM, a. s., doručenie oznámenia Prvej stavebnej sporiteľne, a. s. o odstúpení od zmlúv nerozporoval. Tvrdil však, že odstúpením od zmluvy zanikli všetky práva a povinnosti strán zo zmluvy, preto v dôsledku odstúpenia od zmluvy právnym predchodcom navrhovateľa už odporca nemá povinnosť vrátiť finančné prostriedky podľa zmluvy o úvere a navrhovateľ si môže svoje právo na finančné plnenie voči odporcovi uplatniť iba z právneho titulu bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Právny inštitút bezdôvodného obohatenia nie je upravený v Obchodnom zákonníku, preto do úvahy prichádza iba aplikácia ustanovení § 451 a nasledujúce Občianskeho zákonníka. Plynutie premlčacej doby mal okresný súd posudzovať podľa ustanovenia § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a mal dospieť k správneho záveru, že ak premlčacia doba začala plynúť dňom 26. 11. 2008 (deň odstúpenia od zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere) subjektívna premlčacia doba uplynula 26. 11. 2010 a uplynula aj trojročná objektívna premlčacia doba. Námietku premlčania s touto argumentáciou nemohol odporca uviesť v prvostupňovom konaní z dôvodu, že navrhovateľ neodôvodňoval svoju pohľadávku ustanoveniami Občianskeho zákonníka o bezdôvodnom obohatení. Bolo povinnosťou súdu aj bez návrhu účastníkov podriadiť právny vzťah pod správne zákonné ustanovenie. Keby aj súd prvého stupňa kvalifikoval nárok navrhovateľa ako nárok na náhradu škody podľa § 351 Obchodného zákonníka, aj tu uplynula premlčacia doba ustanovená v § 398 Obchodného zákonníka, keďže sa právny predchodca navrhovateľa v postavení poškodeného dozvedel o škode a o tom, kto je povinný na jej náhradu najneskôr v deň odstúpenia od zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, t. j. 26. 11. 2008. Štvorročná premlčacia doba márne uplynula dňom 26. 11. 2012. V dôsledku absencie správneho právneho titulu uplatneného práva zo strany navrhovateľa vychádzal prvostupňový súd z ustanovení Obchodného zákonníka o všeobecnej štvorročnej premlčacej dobe ustanovenej v § 397 Obchodného zákonníka. Nesprávnosť právneho posúdenia veci prvostupňovým súdom je však potrebné vidieť aj v nesprávnej aplikácii ustanovenia § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka. Súd mal aplikovať na plynutie premlčacej doby § 394 ods. 1 Obchodného zákonníka, ktorý ustanovuje, že pri právach, ktoré vznikajú odstúpením od zmluvy plynie premlčacia doba odo dňa, keď oprávnený od zmluvy odstúpil. Odstúpením

od zmluvy vzniklo právnenému predchodcovi navrhovateľa právo uplatniť si voči navrhovateľovi právo na vrátenie celého poskytnutého úveru, nielen jednotlivých splátok úveru. Premlčacia doba potom začala plynúť už 26. 11. 2008 a márne uplynula 26. 11. 2012. Právna úprava začiatku plynutia premlčacej doby pri právach vznikajúcich odstúpením od zmluvy je jednoznačná a presná v tom, že za počiatok plynutia premlčacej doby považuje deň, keď oprávnený od zmluvy odstúpil a nie deň, kedy nastali právne účinky odstúpenia od zmluvy doručením prejavu vôle odstupujúcej zmluvnej strany druhej zmluvnej strane.

Nesprávnosť skutkových zistení prvostupňového súdu spočíva v nedostatočnom skúmaní výšky pohľadávky navrhovateľa voči odporcovi, na úhradu ktorej súd odporcu zaviazal. Výšku pohľadávku preukázal navrhovateľ výlučne predložením tabuľkového prehľadu s uvedením neprehľadných a nejasných číselných vyjadrení bez označenia subjektu, kto tento prehľad vypracoval a niesol za jeho vypracovanie zodpovednosť.

Navrhol zmeniť rozsudok okresného súdu tak, že návrh bude zamietnutý v celom rozsahu a navrhovateľovi bude uložené zaplatiť odporcovi náhradu trov konania vzniknutých v prvostupňovom aj v odvolacom konaní.

Vyjadrenie k odvolaniu odporcu podával pôvodný navrhovateľ RECLAIM, a. s. Bratislava. Podľa názoru navrhovateľa okresný súd správne posúdil právny vzťah účastníkov ako obchodnoprávny a správne posúdil aj námietku premlčania. K argumentácii odporcu týkajúcej sa občianskoprávnej úpravy bezdôvodného obohatenia a s tým súvisiacou dvojročnou premlčacou dobou uviedol, že podľa § 351 ods. 1 Obchodného zákonníka v spojení s článkom VII bod 6 úverovej zmluvy, odstúpením veriteľa od úverovej zmluvy nezanikol záväzok dlžníka splatiť pohľadávku veriteľa vrátane jej príslušenstva. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky, i akademická obec zhodne uvádzajú, že v prípade nárokov vyplývajúcich z odstúpenia od obchodnej zmluvy je potrebné premlčanie nárokov posudzovať podľa ustanovení Obchodného zákonníka. Názor odporcu, že pri odstúpení od obchodnoprávnej úverovej zmluvy sa na premlčanie nárokov majú aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, označil za nesprávny. Vzhľadom na dohodu účastníkov v článku 7 bod 6 úverovej zmluvy, že odstúpením od tejto zmluvy nezaniká záväzok dlžníka, prípadne ručiteľa splatiť pohľadávku veriteľa, vrátane jej príslušenstva, nemožno v tejto veci aplikovať ustanovenie § 351 ods. 1 Obchodného zákonníka a § 451 Občianskeho zákonníka, ako to tvrdí odporca. Názor odporcu, že počiatok plynutia premlčacej doby sa odvíja odo dňa datovania listu právneho predchodcu navrhovateľa o odstúpení od zmluvy a nie odo dňa doručenia tohto prejavu odporcovi je v priamom rozpore s ustanovením § 349 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého odstúpením od zmluvy zmluva zaniká, keď prejav vôle oprávnenej strany odstúpiť od zmluvy je doručený druhej strane. Odporca opomenul, že Prvá stavebná sporiteľňa, a. s. mu poskytla dodatočnú sedemdňovú lehotu počítanú odo dňa nasledujúceho po dni doručenia na vrátenie dlžnej sumy, ktorá uplynula až dňa 26. 01. 2009. Premlčacia doba preto nemohla začať plynúť skôr, než dňom nasledujúcim po dni, kedy uplynula Prvou stavebnou sporiteľňou, a. s. poskytnutá primeraná lehotá na plnenie, t. j. až dňom 27. 01. 2009. Na odstránenie pochybností o výške dlhu predložil výpis z účtu konta medziúveru predložený v prvostupňovom konaní vo fotokópii, teraz na originálnom hlavičkovom papieri Prvej stavebnej sporiteľne, a. s. podpísaný zodpovednou osobou - zamestnancom Prvej stavebnej sporiteľne, a. s.. Z tohto výpisu vyplýva, že odporcovi boli vyplatené finančné prostriedky z medziúveru v dvoch splátkach a to 11. 06. 2008 v sume 168 718,32 Eur a dňa 17. 07. 2008 v sume 46 245,50 Eur. Odporca potvrdil, že poskytnutý úver už od jeho počiatku nesplácal. Zaplatená bola iba časť pohľadávky vo výške 91 930,17 Eur výťažkom z dražby nehnuteľnosti, ktorá bola predmetom záložného práva zabezpečujúceho plnenie odporcu z úverovej zmluvy.

Žiadal potvrdiť rozsudok okresného súdu ako vecne správny a zaviazatť odporcu na náhradu trov odvolacieho konania navrhovateľovi.

V priebehu odvolacieho konania doručil pôvodný navrhovateľ RECLAIM, a. s. Bratislava návrh na zmenu účastníka konania spolu so zmluvou o postúpení pohľadávok uzavretou medzi postupcom RECLAIM, a. s. Bratislava a postupníkom MOSANA LIMITED, so sídlom Palm Grove House, P. O. BOX 438, Road Town, Tortola, British Virgin Islands, ktorou postupca postúpil na postupníka pohľadávku voči odporcovi W. A. spolu s príslušenstvom. Pohľadávka bola postúpená ku dňu účinnosti postúpenia. Dňom účinnosti postúpenia pre účely zmluvy sa podľa tejto zmluvy rozumie deň, v ktorý nastanú právne účinky postúpenia pohľadávok vo vzťahu medzi postupcom a postupníkom. Podľa výslovnej dohody postupcu a postupníka dňom účinnosti postúpenia je deň podpisu zmluvy. Na zmluve je podpis 21. 10. 2014. Žiadosti pôvodného navrhovateľa RECLAIM, a. s. Bratislava o pripustenie zmeny účastníka na strane navrhovateľa v zmysle § 92 ods. 2, 3 Občianskeho súdneho poriadku Krajský súd v Banskej Bystrici

vyhovel uznesením č. k. 17Co/468/2014-216 zo 4. augusta 2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť 17. augusta 2015.

Uznesením č. k. 17Co/468/2014-216 zo 04. 08. 2015 zároveň vyzval odvolací súd účastníkov podľa § 213 ods. 2 O. s. p. k možnému použitiu ustanovení § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 101 Občianskeho zákonníka.

Navrhovateľ v reakcii na výzvu odvolacieho súdu uviedol, že legislatívne zmeny v právnej úprave spotrebiteľských zmlúv i ochrany spotrebiteľa uskutočnené zákonom č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa sú mu známe, ale zásadne odmieta ich aplikáciu v prejednávanom prípade z dôvodu, že by tým bol porušený jeden zo základných princípov právneho štátu a to zákon spätného účinku právnych noriem. Za nezrozumiteľné označil konštatovanie odvolacieho súdu, že prvostupňový súd ustanovenia zákona č. 102/2014 pri svojom rozhodovaní neaplikoval, keď tento zákon bol v Národnej rade Slovenskej republiky schválený a publikovaný až po vydaní prvostupňového rozhodnutia. Upozornil, že právne závery o potrebe aplikovať ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety Občianskeho zákonníka na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. 04. 2015 sp. zn. 3MCdo/14/2014 sú nesprávne, napadnuté sťažnosti navrhovateľa na Ústavnom súde Slovenskej republiky pre porušenie základných práv a slobôd. Konanie je vedené na ústavnom súde pod sp. zn. RVP 9831/2015 a do podania vyjadrenia navrhovateľom nebolo ukončené. Po rozbere pojmu „retroaktivita“ odmietol v právnej teórii sa objavujúci názor, že v prípade absencie prechodných ustanovení v novom právnom predpise sa automaticky uplatní nepravá retroaktivita. Nová právna úprava § 52 ods. 2 OZ, ktorá vstúpila do platnosti až po vydaní prvostupňového rozhodnutia za žiadnych okolností nemôže byť dôvodom nesprávnosti napádaného rozsudku okresného súdu. Text poslednej vety § 52 ods. 2 OZ sa do vládneho návrhu zákona č. 102/2014 Z. z. dostal v priebehu legislatívneho procesu v Národnej rade SR až v druhom čítaní (t. j. bez rezortného a medzirezortného pripomienkového konania) na základe odporúčania ústavnoprávneho výboru Národnej rady SR s odôvodnením „výslovne sa ustanovuje, že na všetky právne vzťahy vzniknuté na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo s touto zmluvou súvisiace, najmä na vzťahy, ktoré vznikli pri zabezpečení plnenia záväzkov v záväzkových vzťahoch, sa vždy použijú prednostne ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z tohto dôvodu sa bude vždy preferovať prioritá OZ, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší, a to na celý režim právneho vzťahu, aj keby sa na právny režim mohla použiť právna úprava Obchodného zákonníka. Z toho plynie, že OZ aj pri posudzovaní otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne“. Z odôvodnenia navrhovanej úpravy je zrejmé, že navrhovaná úprava mala byť pôvodne súčasťou zákona o spotrebiteľských úveroch. Jej presunutie do Občianskeho zákonníka s dosahom na všetky absolútne obchodnoprávne vzťahy ústavnoprávny výbor nijakým spôsobom neodôvodnil. Ak jediným dôvodom pre navrhovanú prednostnú aplikáciu Občianskeho zákonníka mala byť deklarovaná „výhodnejšia“, či „priaznivejšia“ úprava Občianskeho zákonníka pre spotrebiteľa, potom zákonodarca opomenul zásadnú skutočnosť, že ustanovenia Občianskeho zákonníka sú pre spotrebiteľa výhodnejšie iba v prípade, že je v postavení dlžníka. Bezprecedentná snaha za každú cenu zvýhodniť spotrebiteľa na úkor dodávateľa deformuje podľa názoru navrhovateľa právny poriadok a absolútne popiera základnú zásadu súkromnoprávnych vzťahov a to zásadu rovnosti účastníkov týchto vzťahov. Keďže zákonodarca k legislatívnej zmene § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka uskutočnenej zákonom č. 102/2014 Z. z. nevyslovil v prechodných ustanoveniach žiadnu výnimku z princípu zákazu retroaktivity, musia sa všetky právne vzťahy vzniknuté pred účinnosťou tejto novely spravovať dovedy platnou právnou úpravou § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka. Ani prípadné uplatnenie nepravej retroaktivity vo vzťahu k zmene § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka neumožňuje prednostnú aplikáciu Občianskeho zákonníka na absolútne obchodnoprávne vzťahy, z ktorých nároky vznikli pred nadobudnutím účinnosti novej právnej úpravy. Pre okresný súd bol záväzný stav v čase vyhlásenia jeho rozhodnutia (§ 154 ods. 1 O. s. p.), preto žiadna zmena v právnych predpisoch, ktorá nastala po vydaní prvostupňového rozhodnutia nemôže byť dôvodom vecnej nesprávnosti rozsudku okresného súdu. Navrhovateľ považuje aplikáciu ustanovení § 5b zákona č. 250/2007 Z. z., § 52 ods. 2 a § 101 Občianskeho zákonníka v prejednávanvej veci za neprípustnú, pretože ich aplikáciou by sa prakticky v priebehu odvolacieho konania skrátila zákonná premlčacia doba zo 4 rokov podľa Obchodného zákonníka na 3 roky podľa Občianskeho zákonníka v neprospech navrhovateľa. Právny vzťah účastníkov je potrebné posudzovať podľa ustanovení Obchodného zákonníka, čo vyplýva aj z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo/4/2012. Navrhovateľ vyzval odvolací súd, aby dôkladne zvážil všetky navrhovateľom uvádzané

právne argumenty a odmietol nesprávny právny názor najvyššieho súdu vyslovený v rozsudku sp. zn. 3MCdo/14/2014 a aplikáciu ustanovení zákona č. 102/2014 Z. z. v znení § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Pre prípad, že by sa odvolací súd stotožnil s právnym názorom najvyššieho súdu vysloveným v rozsudku sp. zn. 3MCdo/14/2014 navrhol, aby odvolací súd prerušil súdne konania až do skončenia konania o ústavnej sťažnosti pre porušenie základných práv a slobôd proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3MCdo/14/2014, ktoré je vedené pred Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. RVP 9831/2015, kde sa rieši otázka zásadného právneho významu.

Odporca oznámil odvolaciemu súdu, že akceptuje použitie ustanovení § 5b zákona č. 250/2007 Z. z., § 52 ods. 2 a § 101 Občianskeho zákonníka.

Podľa § 154 ods. 1 O. s. p. pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Ustanovenie § 154 ods. 1 O. s. p. platí nielen pre prvostupňové, ale aj pre odvolacie konanie. Pojmom „stav rozhodujúci v čase vyhlásenia rozsudku“ je potrebné rozumieť nielen skutkový, ale aj právny stav. Pozornosti odvolacieho súdu neušlo, že rozsudok okresného súdu bol vyhlásený 17. februára 2014, teda pred nadobudnutím účinnosti článku II. bod 1 zákona č. 102/2014 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri zmluvách uzavretých na diaľku, ktorým sa do § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka vsunula veta „na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva“ a preto okresný súd ustanovenie § 52 ods. 2 OZ poslednej vety aplikovať nemohol. Občiansky súdny poriadok ukladá odvolaciemu súdu v § 213 ods. 2 vyzvať účastníkov konania, aby sa vyjadrili k možnému použitiu tých ustanovení zákona, ktoré mieni aplikovať a pri doterajšom rozhodovaní vecí neboli použité. Výzvou uskutočnenou prostredníctvom uznesenia č. k. 17Co/468/2014-216 zo 4. augusta 2015 si odvolací súd splnil túto zákonnú povinnosť.

V odpovedi na výzvu odvolacieho súdu k možnému použitiu ustanovenia § 52 ods. 2 poslednej vety Občianskeho zákonníka navrhol navrhovateľ prerušiť konanie do skončenia konania o ústavnej sťažnosti pre porušenie základných práv a slobôd smerujúcej proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3MCdo/14/2014, ktoré je vedené pred Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. RVP 9831/2015, v ktorom sa má riešiť práve otázka, či je možné na právne vzťahy vzniknuté pred účinnosťou zákona č. 102/2014 Z. z. aplikovať § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. apríla 2015.

Podľa § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p., pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet.

Návrhu navrhovateľa na prerušenie konania do rozhodnutia ústavného súdu vo veci sp. zn. RVP 9831/2015 nevyhovelo z dôvodu, že jeho právny názor o možnosti posúdiť absolútny obchodnoprávny vzťah medzi dodávateľom a spotrebiteľom podľa ustanovení Občianskeho zákonníka nebol ovplyvnený len rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3MCdo/14/2014.

Po splnení si procesných povinností (rozhodnúť o žiadosti navrhovateľa na pripustenie zmeny účastníka, uskutočniť výzvu podľa § 213 ods. 2 O. s. p. a rozhodnúť o návrhu navrhovateľa na prerušenie konania) pristúpil odvolací súd k prejednaniu veci bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. z dôvodu, že prvostupňový súd zistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu a pre rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo potrebné zopakovať ani doplniť dokazovanie, keďže k zmene rozhodnutia okresného súdu podľa § 220 O. s. p. došlo len z dôvodu odlišného právneho názoru odvolacieho súdu v otázke, podľa ktorého zákona je potrebné posudzovať námietku premlčania vznesenú odporcom v konaní.

Okresným súdom ustálený skutkový stav, že odporca uzavrel s právnym predchodcom navrhovateľa Prvou stavebnou sporiteľňou, a. s. dňa 28. 04. 2008 zmluvu o mimoriadnom medziúvere č. 0230857 7 04 a stavebnom úvere č. 0230857 2 02, na základe ktorých mu bol poskytnutý úver vo výške 215 096,59 Eur, ktorý nesplácal, preto Prvá stavebná sporiteľňa, a. s. v súlade s článkom 6 a článkom 7 úverovej zmluvy odstúpila od zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere listom z 26. 11. 2008, ktorý prevzal odporca 19. januára 2009 a požiadala odporcu o vrátenie dlžnej sumy do 7 dní od

doručenia tohto listu a že táto výzva Prvej stavebnej sporiteľne, a. s. zostala bez reakcie odporcu a lehota na plnenie podľa výzvy Prvej stavebnej sporiteľne, a. s. 26. januára 2009 márne uplynula, nikto z účastníkov nespochybňoval. Obaja účastníci pred prvostupňovým súdom súhlasili s názorom okresného súdu, že premlčacia doba, v ktorej si mohol navrhovateľ, resp. jeho právny predchodca uplatniť nárok na súde začala plynúť 27. januára 2009 (č. I. 162 spisu). Odlišný právny názor na plynutie premlčacej doby vyjadrila právna zástupkyňa odporcu až v odvolaní proti rozsudku okresného súdu.

Podľa § 261 ods. 3 písm. d) zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere) touto časťou zákona sa spravujú bez ohľadu na povahu účastníkov záväzkové vzťahy zo zmluvy o úvere (§ 497).

V zmysle § 497 Obchodného zákonníka zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

Právny záver okresného súdu, že zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere uzavretá medzi Prvou stavebnou sporiteľňou, a. s. a odporcom dňa 28. apríla 2008 je obchodnoprávnou zmluvou spravujúcou sa ustanovením § 497 a nasledujúce Obchodného zákonníka a že sa na zmluvu o stavebnom úvere nevzťahuje zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, je správny. Nie je možné súhlasiť s názorom odporcu, že odstúpením Prvej stavebnej sporiteľne, a. s. od úverovej zmluvy zanikli všetky práva a povinnosti zmluvných strán z tejto úverovej zmluvy a nesplatený zostatok úveru má súd považovať za bezdôvodné obohatenie. Odstúpenie od zmluvy realizovala Prvá stavebná sporiteľňa, a. s. v súlade s článkom VI a VII a úverovej zmluvy a priamo v článku VII bod 6 zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere si účastníci dohodli, že odstúpením od tejto zmluvy nezaniká záväzok dlžníka splatiť pohľadávku veriteľa, vrátane jej príslušenstva. Táto dohoda účastníkov je v súlade s § 351 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého sa odstúpenie od zmluvy nedotýka tých ustanovení zmluvy, ktoré podľa prejavenej vôle strán alebo vzhľadom na svoju povahu majú trvať aj po ukončení zmluvy. Povinnosť odporcu vrátiť dlžnú sumu po odstúpení od zmluvy o úvere vyplýva priamo z ustanovenia § 506 Obchodného zákonníka, ktoré aj prvostupňový súd aplikoval (ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi).

Napriek tomu, že je zmluva o úvere tzv. absolútnym obchodom, vzťahom obchodnoprávnym, ktorý sa primárne spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka, zároveň ide o zmluvu spotrebiteľskú (s ohľadom na povahu zmluvných strán) a preto je nutné podrobiť zmluvu o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere, posudzovať aj z hľadiska ustanovení o spotrebiteľských zmluvách zakotvených v Občianskom zákonníku. Definíciu spotrebiteľskej zmluvy zodpovedala zmluva o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere uzavretá medzi Prvou stavebnou sporiteľňou, a. s. a odporcom aj v čase jej uzavretia, kedy Občiansky zákonník v § 52 ods. 1, 2 ustanovoval, že spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenie o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto zákona sú neplatné.

Súdy Slovenskej republiky rozhodujú o nárokoch zo zmluvy o úvere pred 1. aprílom 2015 posudzovali nároky veriteľov rozdielne. Časť zastávala názor, že pri úverovej zmluve je potrebné aj premlčanie nárokov vzhľadom na komplexnú úpravu premlčania v Obchodnom zákonníku a z dôvodu, že ustanovenia o premlčaní nie sú tými ustanoveniami zákona, ktoré majú byť na prospech spotrebiteľa (na prospech spotrebiteľa sú len v prípade, ak je odporcom v konaní) napríklad Krajský súd Banská Bystrica vo veci sp. zn. 14Co/163/2013, Krajský súd v Trnave vo veci sp. zn. 24Co/117/2013, Krajský súd v Bratislave vo veci sp. zn. 5Co/293/2012, ale vyskytli sa aj opačné názory napríklad v rozhodnutí Krajského súdu Prešov vo veci 6Co/81/2012, v ktorej odvolací súd posudzoval skutkovo a právne totožný prípad ako je prejednávaná vec - nárok na zaplatenie dlžnej sumy z úverovej zmluvy uzavretej s Prvou stavebnou sporiteľňou, a. s. ako veriteľom a spotrebiteľom ako dlžníkom po odstúpení od úverovej zmluvy z dôvodu omeškania so splátkami úveru. Vo veci sp. zn. 6Co/81/2012 Krajský súd v Prešove zhodne so súdom prvého stupňa aplikoval na posúdenie námietky premlčania ustanovenia Občianskeho zákonníka. V sťažnosti proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu sťažovateľ

vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. I. ÚS 402/2013 obdobne ako navrhovateľ v krajskom súde prejednávanej veci vo vyjadrení na výzvu odvolacieho súdu k aplikácii ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom po 1. apríli 2015 namietal, že Krajský súd v Prešove neprípustne retroaktívne aplikoval ustanovenia § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, nesprávnym, ústavne nekomfortným výkladom porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a „jednostranným a ničím nepodloženým zvýhodnením dlžníkov spotrebiteľov, umelo prezentovaným ako ochrana spotrebiteľa, vytvára absolútne nebezpečný precedens, ktorý svojim judikatórnym dosahom v podmienkach slovenského súdnictva závažným spôsobom zasahuje do právnej istoty všetkých seriózných bankových veriteľov, ktorí svoju podnikateľskú činnosť realizujú v súlade s platným právnym poriadkom“. Ústavný súd Slovenskej republiky citujúc odôvodnenie rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, z akého dôvodu je potrebné úverovú zmluvu podľa § 497 Obchodného zákonníka v otázke premlčania nárokov posúdiť podľa ustanovení Občianskeho zákonníka (Občiansky zákonník ako kódex občianskeho súkromného práva takúto úpravu má a je pre spotrebiteľov výhodnejšia) konštatoval, že argumentáciu sťažovateľa nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku v súlade s jeho právomocami ustanovenými v článku 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by posudzovaný rozsudok krajského súdu bol svojvoľný alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobený v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnený.

Odvolaciemu súdu je známy spôsob, akým sa do vládneho návrhu zákona č. 102/2014 Z. z. vsunul text poslednej vety § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva (pozri spoločnú správu výborov Národnej rady Slovenskej republiky o výsledku prerokovania vládneho návrhu zákona o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo zmluvy uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov v druhom čítaní) a úmysel zákonodarcu priamo vyplýva z odôvodnenia pozmeňujúceho návrhu: „bude sa vždy preferovať OZ, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší, a to na celý režim právneho vzťahu, aj keby sa na právny režim mohla použiť právna úprava Obchodného zákonníka - OZ aj pri posudzovaní otázky premlčania, otázky úpravy určenia zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne“. Zaradenie tohto textu do Občianskeho zákonníka s dosahom na všetky absolútne obchodnoprávne vzťahy chápe odvolací súd ako snahu o odstránenie rozdielnosti v posudzovaní spotrebiteľských zmlúv podriadených Obchodnému zákonníku všeobecnými súdmi normatívnou úpravou - § 52 ods. 2 OZ v znení účinnom od 1. apríla 2015. Povinnosť aplikovať ustanovenie § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. apríla 2015 aj na právne vzťahy vzniknuté pred 1. aprílom 2015 súdy Slovenskej republiky rešpektujú, napríklad Krajský súd v Banskej Bystrici vo veci sp. zn. 17Co/997/2014, Krajský súd v Prešove vo veci sp. zn. 9Co/59/2014, Krajský súd Bratislava vo veci sp. zn. 5Co/349/2012. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo/4/2012 vychádza z odlišnej skutkovej situácie, kedy predmetom konania nebol nárok veriteľa proti spotrebiteľovi, ale regresný nárok ručiteľa, ktorý po plnení za dlžníka uplatnil proti nemu svoju regresnú pohľadávku a bol vydaný pred novelizáciou ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka už dňa 27. marca 2013, preto závery z neho vyplývajúce nemožno vzťahovať na prejednávanú vec, kde musel odvolací súd riešiť otázku, či premlčanie uplatneného práva navrhovateľom podlieha režimu Obchodného zákonníka alebo Občianskeho zákonníka.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom po 1. apríli 2015 ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

V zmysle príkazu vyplývajúceho z poslednej vety ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka posúdil odvolací súd odporcom vznesenú námietku premlčania podľa § 101 Občianskeho zákonníka upravujúceho všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu a dospel k záveru, že námietka premlčania bola vznesená dôvodne. Zo skutkových zistení okresného súdu vyplýva, že právny predchodca navrhovateľa si mohol prvýkrát uplatniť proti odporcovi nárok na súde 27. januára 2009. Týmto dňom začala plynúť

trojročná premlčacia doba podľa § 101 Občianskeho zákonníka, ktorej posledný deň pripadol na 26. januára 2012, pretože dátum 26. január sa číslom zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej sa lehota začala. Udalosťou, od ktorej začala plynúť lehota je uplynutie 7 dňovej lehoty plnenie podľa výzvy pôvodného veriteľa Prvej stavebnej sporiteľne, a. s. v liste o odstúpení od zmluvy o mimoriadnom medziúvere a stavebnom úvere (§ 122 ods. 2 OZ).

Podľa § 100 ods. 1 OZ právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka, ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Koniec trojročnej premlčacej doby pripadol na 26. januára 2012. Návrh na Okresný súd Lučenec doručil pôvodný navrhovateľ RECLAIM, a. s. Bratislava až 15. januára 2013. Právo teda nevykonalo v zákonom ustanovenej premlčacej dobe. Odporca sa premlčania dovoľal, preto súd nemohol veriteľovi premlčané právo priznať. Odvolací súd vychádzajúc z odlišného právneho názoru na otázku, podľa akého zákona je potrebné posudzovať premlčanie uplatneného nároku v tomto konaní než okresný súd, zmenil rozsudok okresného súdu podľa § 220 O. s. p. a návrh podľa § 100 ods. 1 OZ v celom rozsahu zamietol.

Povinnosťou odvolacieho súdu v prípade, ak zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa je podľa § 224 ods. 2 O. s. p. rozhodnúť aj o trovách konania na súde prvého stupňa. Odporca si uplatnil náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania.

V prvostupňovom konaní vznikli odporcovi len trovy právneho zastúpenia vyčíslené podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb vo výške 2 303,30 Eur za úkony právnej služby uskutočnené advokátkou JUDr. Erikou Golskou takto:

úkony	odmena	režijný paušál	
1. prevzatie a príprava zastúpenia dňa 9. apríla 2013, vrátane prvej porady s klientom		565,95 Eur	7,81 Eur
2. písomné podanie na súd týkajúce sa veci samej z 15. apríla 2013 - odpor proti platobnému rozkazu		565,95 Eur	7,81 Eur
3. odvolanie proti rozhodnutiu, ktoré sa netýkalo veci samej		282,97 Eur	7,81 Eur
4. účasť na pojednávaní na Okresnom súde Lučenec dňa 03. 02. 2014		565,95 Eur	8,04 Eur
5. účasť na pojednávaní dňa 17. 02. 2014, na ktorom došlo iba k vyhláseniu rozhodnutia		282,97 Eur	8,04 Eur

V odvolacom konaní uskutočnila právna zástupkyňa odporcu dva úkony právnej služby:

6. odvolanie proti rozsudku vo veci samej	565,95 Eur	8,04 Eur
7. vyjadrenie k veci samej na výzvu odvolacieho súdu	565,95 Eur	8,39 Eur

Súčet trov právneho zastúpenia vzniknutých v prvostupňovom konaní je 2 303,30 Eur a trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní 1 148,33 Eur. Podľa § 149 ods. 1 O. s. p. je navrhovateľ povinný zaplatiť odporcovi náhradu trov konania na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Eriky Golskej, advokátky.

Povinnosť navrhovateľa zaplatiť odporcovi náhradu trov konania bola uložená podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.